

PANDEMİ SÜRECİNDE DİJİTAL TEKNOLOJİLERİN KULLANIMI: 65 YAŞ ÜSTÜ BİREYLERİN DİJİTAL TEKNOLOJİLERİ KULLANIMLARI ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA

Mehmet R. YILDIZGÖRÜR¹

Giriş

Pandemi süreci birçok kişi için ilk defa deneyimlenen bir durum olarak bazı değişimleri ve yenilikleri de beraberinde getirdi. Bu değişim veya bazıları için yenilik olarak değerlendirilebilecek durumlardan bir tanesi dijital teknolojilerin kullanımı konusunda yaşandı. Sosyal uzaklaşmanın ve karantina süreçlerinin yarattığı etkiler dijital hizmetlerin, araçların ve platformların kullanımını arttırdı.² COVID-19 olarak adlandırılan salgının kontrol altına alınması için zorunlu olarak birçok önlem alındı. Okullar kapandı, evden çalışma düzenine geçildi, sosyal hayat sınırlandırıldı. Alınmak zorunda kalınan önemlerin büyük bir bölümü toplumsal izolasyona yönelik oldu. İnsanlar mümkün olduğu ölçüde evlerinde kalmaya teşvik edildi, hatta kimi durumlarda zorlandı. Bu durumdan en fazla etkilenen kesimlerin başında da hastalığa karşı en korunmasız oldukları bilinen 65 yaş üzeri bireyler oldu. Aslında bu süreçte toplumun büyük bir bölümü evde, her zaman olduğundan çok daha fazla zaman geçirmek durumunda kaldı. Bu da internet ve dijital teknolojilerin kullanımını önemli ölçüde artırdı (http-1, http-2). Salgın öncesine ait birçok alışkanlığımız ve davranışımız çevrimdışı ortamlardan çevrimiçi ortamlara taşındı ya da çevrimiçi ortamlarda belli bir düzeyde sürdürdüğümüz alışveriş, eğlence, çalışma, iletişim, eğitim gibi alışkanlıklarımız ve davranışlarımız oransal olarak artış gösterdi.

Oldukça beklendik bir durum olmakla birlikte, pandemi sürecinde dijital teknolojilerin kullanımı, internet veya sosyal medya kullanım alışkanlıkları üze-

¹ Dr. Öğr. Üyesi, Yozgat Bozok Üniversitesi, İletişim Fakültesi, Gazetecilik Bölümü, m.yildizgorur@bozok.edu.tr, ORCID ID: 0000 0002 8287 6174

² Çalışmada dijital hizmetler, araçlar ve platformlar “dijital teknolojiler” olarak adlandırılacaktır.

Kaynaklar

- Açıkdilli, G., Atalay, K. D., Kurtulmuşoğlu, F. B., Çıdam, E. (2018). Yaşlı Pazarının Sosyal Medya Kullanımlarının Satın Alma Davranışları Üzerindeki Etkisinin Teknoloji Kabul Modeli Kapsamında İncelenmesi: 55 Yaş Üstü Kadınlara Yönelik Bir Çalışma. *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 20(2), ss. 317-336.
- Al-Rahmi, W. M., Yahaya, N., Aldraiweesh, A. A., Alamri, M. M., Aljarboa, N. A., Alturki, U., Aljeraiwi, A. A. (2019). Integrating Technology Acceptance Model with Innovation Diffusion Theory: An Empirical Investigation on Students' Intention to Use E-learning Systems. *IEEE Access*, 7, ss. 26797-26809.
- Baki, A., Gökçek, T. (2012). Karma Yöntem Araştırmalarına Genel Bir Bakış. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 11(42), ss. 1-21.
- Chen, K., Chan, A. H. S. (2014). Gerontechnology Acceptance by Elderly Hong Kong Chinese: a Senior Technology Acceptance Model (STAM). *Ergonomics*, 57(5), ss. 635-652.
- Creswell, J. W. (2015). *Karma Yöntem Araştırmaları: Tasarımı ve Yönetilmesi*. 2. Baskı. (Çev. Yüksel, B., Selçuk, B.D.). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Creswell, J. W. (2016). *Araştırma Deseni: Nitel, Nicel ve Karma Yöntem Yaklaşımları*. 2. Baskı, (Çev. Selçuk B.D.). Ankara: Eğiten Kitap.
- Creswell, J. W. (2017). *Karma Yöntem Araştırmalarına Giriş*. Pegem Akademi. Ankara.
- Davis, F. D. (1989). Perceived Usefulness, Perceived Ease of Use, and User Acceptance of Information Technology. *MIS quarterly*, ss. 319-340.
- Dogruel, L., Joeckel, S., Bowman, N. D. (2015). The Use and Acceptance of New Media Entertainment Technology by Elderly Users: Development of an Expanded Technology Acceptance Model. *Behaviour & Information Technology*, 34(11), ss. 1052-1063.
- Guner, H., Acarturk, C. (2020). The Use and Acceptance of ICT by senior citizens: a Comparison of Technology Acceptance Model (TAM) for Elderly and Young Adults. *Universal Access in the Information Society*, 19(2), ss. 311-330.
- Kim, S., Gajos, K. Z., Muller, M., Grosz, B. J. (2016). Acceptance of Mobile Technology by Older Adults: a Preliminary Study. In *Proceedings of the 18th International Conference on Human-Computer Interaction with Mobile Devices and Services*, ss. 147-157.
- Klimova, B., Poulova, P. (2018). Older People and Technology Acceptance. In *International Conference on Human Aspects of IT for the Aged Population*, ss. 85-94. Springer, Cham.
- Ma, Q., Chan, A. H., Chen, K. (2016). Personal and Other Factors Affecting Acceptance of Smartphone Technology by older Chinese Adults. *Applied ergonomics*, 54, ss. 62-71.
- Moore, R. C., Hancock, J. T. (2020). Older Adults, Social Technologies, and the Coronavirus Pandemic: Challenges, Strengths, and Strategies for Support. *Social Media+ Society*, 6(3).
- Neuman, W.L. (2008). Toplumsal Araştırma Yöntemleri: Nicel ve Nitel Yaklaşımlar (2. Cilt, 2. Baskı). (Çev. Sedef, Ö.). İstanbul: Yayın odası.
- Özkan, Y., Purutçuoğlu, E. (2010). Yaşlılıkta Teknolojik Yeniliklerin Kabulünü Etkileyen Sosyalleşme Süreci. *Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi*, 23(23), ss. 37-46.
- Peek, S. T., Wouters, E. J., Van Hoof, J., Luijkx, K. G., Boeije, H. R., Vrijhoef, H. J. (2014). Factors Influencing Acceptance of Technology for Aging in Place: a Systematic Review. *International journal of medical informatics*, 83(4), ss. 235-248.
- Renaud, K., Van Biljon, J. (2008, October). Predicting Technology Acceptance and Adoption by the elderly: a Qualitative Study. In *Proceedings of the 2008 Annual Research Conference of the South African Institute of Computer Scientists and Information Technologists on IT research in developing countries: riding the wave of technology* ss. 210-219.
- Rockmann, R., Gewald, H. (2015). Elderly People in eHealth: Who are they?. *Procedia Computer Science*, 63, ss. 505-510.
- Rogers, E.M. (2003). *Diffusion of Innovations*. 5 th ed. The Free Press, New York.

- Shah, S. G. S., Nogueras, D., van Woerden, H. C., & Kiparoglou, V. (2020). The COVID-19 Pandemic: A Pandemic of Lockdown Loneliness and the Role of Digital Technology. *Journal of Medical Internet Research*, 22(11).
- Sperazza, L. J., Dauenhauer, J., Banerjee, P. (2012). Tomorrow's Seniors: Technology and Leisure Programming. *The Journal of Community Informatics*, 8(1).
- Vargo, D., Zhu, L., Benwell, B., Yan, Z. (2020). Digital Technology Use During COVID-19 Pandemic: A rapid review. *Human Behavior and Emerging Technologies*. 2020, ss. 1–12.
- Venkatesh, V., Morris, M. G., Davis, G. B., Davis, F. D. (2003). User Acceptance of Information Technology: Toward a Unified View. *MIS quarterly*, ss. 425-478.
- Yıldırım, A., Şimşek, H. (2013). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. (9.Baskı). Ankara: Seçkin Yayınları.

İnternet Kaynakları

- http-1:<https://www.aa.com.tr/tr/bilim-teknoloji/koronavirus-nedeniyle-evde-kalmak-gunluk-teknoloji-kullanimini-artiriyor-uyarisi/1786069> (Erişim tarihi: 12.10.2020).
- http-2:[https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Hanehalki-Bilisim-Teknolojileri-\(BT\)-Kullanim-Arastirmasi-2020-33679](https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Hanehalki-Bilisim-Teknolojileri-(BT)-Kullanim-Arastirmasi-2020-33679) (Erişim tarihi: 09.10.2020).
- http-3: <https://www.ailevecalisma.gov.tr/media/45354/yasli-nufus-demografik-degisimi-2020.pdf> (Erişim tarihi: 09.10.2020).